

dos autors argentonins

MARIA JOSEP CASTILLO

En aquest número de fonts presentem dos llibres de recent publicació i d'autors argentonins, encara que molt diferents entre ells. El primer, pura poesia (o prosa poètica) i el segon, prosa amb un format epistolar.

Fraccions

Fraccions és el primer llibre publicat de l'Emília Illamola, però la seva vinculació al món de les lletres ve de lluny. Fou una de les fundadores de la cooperativa Robafaves, l'any 1975, encara que avui dia se n'ha desvinculat i col·labora en programes de ràdio.

Matemàticament una fracció és una quantitat dividida per un altra. En el llibre de l'Emília el terme "fraccions" equivaldria a fragments, a breus reflexions, a petites històries escrites amb veu de dona. En són gairebé tres-centes, amb una extensió que va del parell de línies a les que en tenen set o vuit. La més curta és la darrera: "L'hivern acaba de començar", molt oportuna per l'època de l'any en què veu la llum aquest comentari.

Alguns anuncis de televisió ens expliquen una història en vint segons. L'Emília ho pot fer en poques ratlles, encara que gairebé totes les seves semblen girar al voltant d'uns mateixos eixos:

- La solitud: "Pares la taula i se't fa evident que avui estàs sola" (pàgina 34)
- L'espera: d'una trucada telefònica, de sentir posar la clau al pany...
- Els records: "Una fotografia en blanc i negre, vella. Una nena calçant una sabata mentre, indiferent, li fan una foto. Les mans petites, les galtes mol-

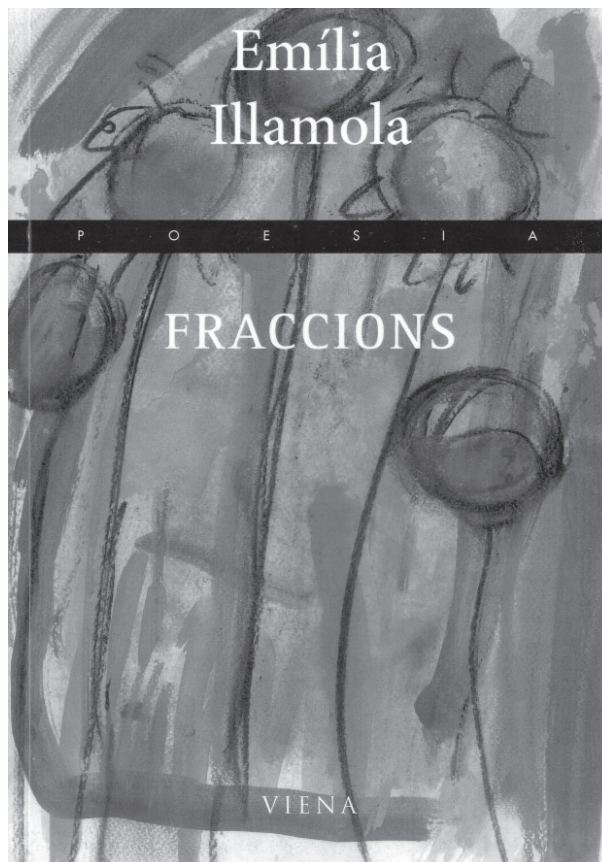
des. Obedient, concentrada, Bata d'escola. Sis anys? Sota les branques espesses del salze. Al migdia amb sol, a l'hivern. Sóc jo. Era jo" (pàgina 39).

Sense ser un llibre totalment autobiogràfic és evident que les vivències de l'Emília alimenten moltes de les "fraccions". Els espais que en alguna d'elles apareixen són els que pot veure des de casa: el bosquet de Sant Sebastià, Burriac, el Montseny... I és que la quotidianitat i la rutina marquen moltes d'aquestes breus històries: cap a l'autobús amb la T10 a punt, la feina, anar a la compra, cosir un botó, regar les plantes...

Algunes "fraccions" tenen fins i tot fil musical: Bach, *Suzanne* de la Nina Simone: "...Escolto John Fogerty, *The long road home*. La setena amb la gran marxa fúnebre. Les *Variacions Goldberg*, en una de les versions de Glenn Gould. I Norah Jones, *Humble me*." (pàgina 18).

Un element a destacar, ja que apareix sovint, és l'estat del temps atmosfèric: plou, fa vent, dia gris, fa fresca, claror intensa de sol ponent... I el relacionem amb l'estat anímic, tal com en una de les "fraccions" podem intuir: "...Camino mentalment cap a la pluja" (pàgina 19); o se'ns diu clarament: "...El sol escalfa i aviat esclafaran les roselles als prats verds. Podria ser una metàfora del teu estat d'ànim, penses..." (pàgina 44).

En els darrers quatre mesos l'Emília ha promocionat el seu llibre en diferents localitats més o menys properes: Barcelona, Calella, Mataró i Granollers. Li faltava la seva vila, Argentona, on ho feu el 13 de desembre. En aquestes presentacions l'autora manifesta

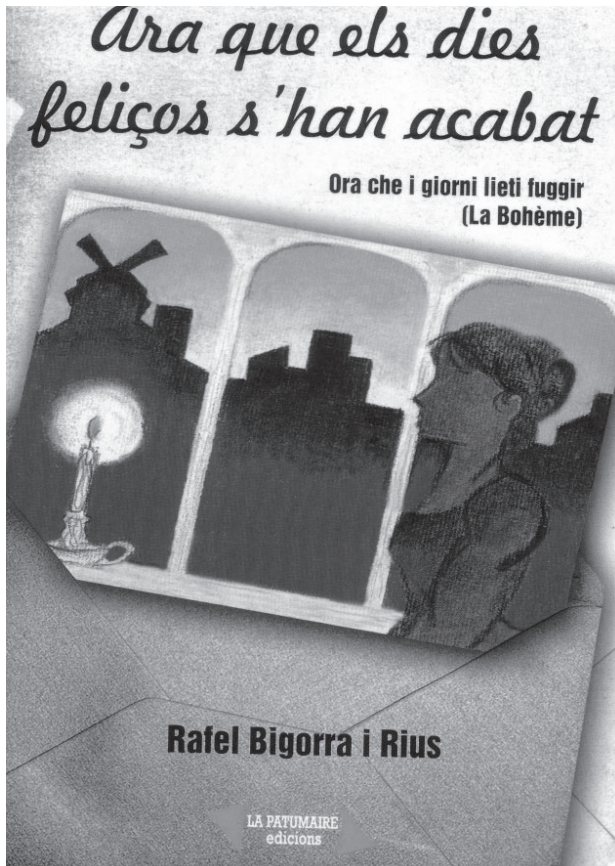
■ Illamola, Emília

■ *Fraccions*,

Viena Edicions
Barcelona, 2012

■ 64 pàgines

la necessitat que ha tingut d'escriure ara, en un moment concret de la seva trajectòria vital, a una edat en què ja s'acumula bagatge suficient com per abocar-lo en aquests "pensaments". Els que aquí apareixen volen ser una mostra que animi a llegir-los tots, el llibre sencer. I esperem que, ara que ha trencat el gel de l'escriptura, l'Emília ens delecti amb noves aventures literàries, que sembla ser que ja han començat a gestar-se.

■ Bigorra i Rius, Rafel

■ *Ara que els dies feliços s'han acabat,*

La Patumaire Edicions.
Berga, 2012

■ 156 pàgines

Ara que els dies feliços s'han acabat

Una vegada més en aquesta secció tenim el goig de ressenyar un llibre de l'argentoní d'adopció Rafel Bigorra. Ho férem per darrera vegada en el número 46 de *fontes*, quan comentàrem *Faules d'un bec groc*. En Rafel acaba de fer noranta anys i la seva família li ha regalat, ens ha regalat, la publicació d'aquest llibre.

En el pròleg la seva filla Mariona ens explica per què un enginyer tècnic tèxtil escriu el que escriu: ho fa perquè li agrada i en els seus textos aboca les seves reflexions, observacions i preocu-

pacions. També en aquests pàgines inicials ens descriu el pare com un home "senzill, sensible, romàntic, d'una fina ironia, que li agrada badar, seure i fer petar la xerrada amb els amics i coneguts, que passa per la vida a poc a poc i sense fer soroll".

En Rafel ha triat un títol de connotacions operístiques, "Ora che i giorni lieti fuggir", el que porta una ària de *La Bohème* de Puccini, una de les òperes més representades i que ens narra les vivències d'uns joves bohemis vivint la Barri Llatí de París a mitjan del segle XIX.

El contingut del llibre són cartes, tantes com vint, que un emissor, el narrador, adreça a un amic de nom Don Joan. El "don" és aquí un signe de respecte, però ens fa venir de seguida al cap el personatge arquetípic i literari, seductor i llibertí, que immortalitza per sempre més Zorrilla al seu *Don Juan Tenorio*. I és que el nostre Don Joan, destinatari de les missives del narrador, té quelcom de faldiller, segons es desprèn d'algunes d'elles.

El vincle entre els nostres protagonistes fou en un principi laboral. Don Joan era un fabricant de teixits i el narrador un representant, un viatjant de la seva empresa. Ja jubilats s'escriuen cartes com a amics, la primera de les quals es redacta a Palafrugell, lloc d'estiueig del narrador, encara que viu a l'Eixample i té una segona residència a Argentonà. El destinatari viu, ja vidu i jubilat a Valldeu, localitat imaginària que vol simbòlicament representar indrets d'estiueig catalans.

Resulta bastant evident la relació que el narrador té amb l'autor de l'obra: la feina, els llocs de residència, l'edat, ja madura, l'amor per ciutats com París i els gustos musicals. En Rafel reflexiona per boca de l'anònim narrador sobre temes diversos (de la creació del món a la decrepitud de la dona) o

ens explica històries sovint divertides, gairebé surrealistes, com la de la noia casada pel civil amb un antic frare que veu dissolt el seu matrimoni amb l'arribada del Franquisme, o les relacionades amb les ànsies d'enriquir-se de Don Joan que el portaren a invertir en una empresa que buscava petroli a Oliana.

Sovint hi apareix la ironia, la comicitat fins i tot. No seria el veritable nom del Cid Campeador "Civit de Santpedor"? I no estaria bé que es practiqués l'"escatomància", la recerca de l'esdevenir en la femta de la tassa del vàter igual que es busca en les restes que el cafè deixa a la tassa on bevem aquest líquid? I no hauria d'intervenir el Departament de Protecció de l'Arbrat de la Generalitat quan algú canta malament "El Pi de Formentor"?

Sobretot cap al final, però, hi apareix un pèl de tristor. De les cartes es desprèn com alguns dels amics comuns al narrador i a Don Joan van morint. L'edat no perdona. Fins i tot el llibre acaba amb un epíleg que ens descriu l'imminent final de Don Joan i el darrer encàrrec que fa al nostre narrador i en què tornem a veure el seu caràcter llibertí: ha de fer saber a la seva amant de Granollers que ja no es podran tornar a veure.

De la fictícia relació epistolar (ja que Don Joan contesta les cartes, segons es desprèn de les que li escriu el nostre narrador) ens quedem amb un sentiment de malenconia, d'evocació de temps passats amb tendresa. Perquè, qui escriu avui dia cartes postals o envia un telegrama, quan tenim al nostre abast el correu electrònic, els guatsaps o els SMS? Escriure a mà una missiva té quelcom de romàntic, d'anacrònic, i requereix, com diu el nostre narrador, "trobar un corresponçal amb la capacitat d'encaix, paciència i càrrega de seny", com sembla ser que té Don Joan.